

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หลักสูตรปรับปรุง ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐

๑. ชื่อหลักสูตร

- ๑.๑ ชื่อหลักสูตรภาษาไทย : หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
- ๑.๒ ชื่อหลักสูตรภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Programme
in Social Work

๒. ชื่อปริญญา

- ๒.๑ ชื่อเต็มภาษาไทย : พุทธศาสตรบัณฑิต
(สังคมสงเคราะห์ศาสตร์)
- ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts (Social Work)
- ๒.๒ ชื่อย่อภาษาไทย : พธ.บ. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์)
- ชื่อย่อภาษาอังกฤษ : B.A. (Social Work)

๓. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

- ๔.๑ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการสังคมสงเคราะห์ ทั้งจากวิชาการสมัยใหม่ และหลักพระพุทธานุศาสนานา
- ๔.๒ เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถบริหารจัดการงานด้านสังคมสงเคราะห์ในสถาบันสงฆ์ได้
- ๔.๓ เพื่อผลิตบัณฑิตให้อุทิศตนและสามารถนำหลักการสังคมสงเคราะห์ไปประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธานุศาสนานา

๕. โครงสร้างหลักสูตร

๕.๑	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	๓๐	หน่วยกิต
๕.๒	หมวดวิชาเฉพาะ	๑๐๔	หน่วยกิต
๕.๒.๑	วิชาแกนพระพุทธานุศาสนานา	๓๐	หน่วยกิต
๕.๒.๒	วิชาเฉพาะด้าน	๗๔	หน่วยกิต

๑) วิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์	๑๐	หน่วยกิต
๒) วิชาเฉพาะสาขา	๖๔	หน่วยกิต
ก. วิชาบังคับ	๔๘	หน่วยกิต
ข. วิชาเลือก	๑๖	หน่วยกิต
๕.๓ หมวดวิชาเลือกเสรี	๖	หน่วยกิต
รวม	๑๔๐	หน่วยกิต

๖. รายวิชา

๖.๑ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต

ดูรายละเอียดในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์

๖.๒ หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๔ หน่วยกิต

๑) วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต

ดูรายละเอียดในวิชาแกนพระพุทธศาสนา ในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์

๒) วิชาเฉพาะด้าน ๗๔ หน่วยกิต

ก. วิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์ ๑๐ หน่วยกิต

๔๐๕ ๓๐๑	หลักการสังคมสงเคราะห์ในพระไตรปิฎก	๒(๒-๐-๔)
๔๐๕ ๓๐๒	สังคมสงเคราะห์ตามแนวพุทธศาสตร์	๒(๒-๐-๔)
๔๐๕ ๓๐๓	พุทธธรรมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน	๒(๒-๐-๔)
๔๐๕ ๔๐๔	พระสงฆ์กับงานสังคมสงเคราะห์	๒(๒-๐-๔)
๔๐๕ ๔๐๕	การสังคมสงเคราะห์ในพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น	๒(๒-๐-๔)

ข. วิชาเฉพาะสาขา ๖๔ หน่วยกิต

(๑) วิชาบังคับ ๔๖ หน่วยกิต

(๑.๑) วิชาบังคับภาคทฤษฎี ๓๓ หน่วยกิต

๔๐๕ ๓๐๖	สังคมสงเคราะห์เบื้องต้น	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๓๐๗	พลวัตพฤติกรรมมนุษย์	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๓๐๘	พฤติกรรมมนุษย์ในสังคม	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๓๐๙	ปัญหาและมาตรการทางสังคม	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๓๑๐	หลักและวิธีการสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๓๑๑	หลักและวิธีการสังคมสงเคราะห์กลุ่มชน	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๔๑๒	สังคมไทยกับการพัฒนาสังคม	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๔๑๓	หลักและวิธีการสังคมสงเคราะห์ชุมชน	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๔๑๔	ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมสงเคราะห์	๓(๓-๐-๖)

๔๐๕ ๔๑๕ การบริหารงานสังคมสงเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)

๔๐๕ ๔๑๖ สัมมนาสังคมสงเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)

(๑.๒) วิชาบังคับภาคปฏิบัติ ๑๓ หน่วยกิต

๔๐๕ ๓๑๗ การฝึกภาคปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย ๕(๐-๑๐-๑๐)

๔๐๕ ๔๑๘ การฝึกภาคปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ชุมชน ๕(๐-๑๐-๑๐)

๔๐๕ ๔๑๙ การฝึกภาคปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์
เฉพาะทางพระพุทธศาสนา ๓(๐-๖-๖)

(๒) วิชาเลือก ๑๘ หน่วยกิต

ให้เลือกศึกษาจากกลุ่มวิชา กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือทั้งสองกลุ่มรวมกันไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต ดังต่อไปนี้

(๒.๑) กลุ่มวิชาเสริมแนวคิดและวิธีการสังคมสงเคราะห์

๔๐๕ ๓๒๐ การบริหารงานสวัสดิการสังคม ๓(๓-๐-๖)

๔๐๕ ๓๒๑ พลวัตกลุ่มกับการสร้างเสริมทัศนคติและทักษะ
ทางสังคมสงเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)

๔๐๕ ๓๒๒ สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมสงเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)

๔๐๕ ๓๒๓ การสังคมสงเคราะห์กับความเป็นธรรมในสังคม ๓(๓-๐-๖)

๔๐๕ ๓๒๔ ความมั่นคงทางสังคม ๓(๓-๐-๖)

๔๐๕ ๓๒๕ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ๓(๓-๐-๖)

๔๐๕ ๔๒๖ ศึกษาดูงานทางสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ๓(๐-๖-๖)

๔๐๕ ๔๒๗ การประเมินผลทางสังคมสงเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)

๔๐๕ ๔๒๘ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมกับระบบสวัสดิการ ๓(๓-๐-๖)

๔๐๕ ๔๒๙ สถาบันสังคมกับองค์การทางสังคมสงเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)

๔๐๕ ๔๓๐ เทคนิคในการทำงานกับผู้รับบริการ ๓(๓-๐-๖)

๔๐๕ ๔๓๑ การพัฒนาบุคลิกภาพนักสังคมสงเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)

๔๐๕ ๔๓๒ กระบวนการพิทักษ์สิทธิ ๓(๓-๐-๖)

๔๐๕ ๔๓๓ การใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนางานสังคมสงเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)

๔๐๕ ๔๓๔ กลุ่มเสี่ยงในงานสังคมสงเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)

(๒.๒) กลุ่มวิชาสหศาสตร์และสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ประยุกต์

๔๐๕ ๓๓๕ ประชากรกับการวางแผนครอบครัว ๓(๓-๐-๖)

๔๐๕ ๓๓๖ ชีวิตกับการครองเรือน ๓(๓-๐-๖)

๔๐๕ ๓๓๗ สวัสดิการครอบครัวและเด็ก ๓(๓-๐-๖)

๔๐๕ ๓๓๘	การศึกษากับการพัฒนาสังคม	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๔๓๙	การป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๔๔๐	การสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๔๔๑	การสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๔๔๒	การสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ฝ่ายจิต	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๔๔๓	การสังคมสงเคราะห์ในอุตสาหกรรม และสวัสดิการแรงงาน	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๔๔๔	สังคมสงเคราะห์กับกระบวนการยุติธรรม	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๔๔๕	สังคมสงเคราะห์กับมานุษยวิทยาทางสังคม	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๔๔๖	การสังคมสงเคราะห์สำหรับผู้ด้อยโอกาสในสังคม	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๔๔๗	ปัญหาแรงงานและมาตรการทางกฎหมาย	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๔๔๘	การสังคมสงเคราะห์กับผู้ประสบปัญหาวิกฤต	๓(๓-๐-๖)

๖.๓ หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต

นิสิตสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ต้องเลือกศึกษารายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวิชาเลือกเสรี จำนวนไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

๖.๔ วิชาโท ไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต

นิสิตที่มีความประสงค์จะศึกษาสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์เป็นวิชาโท ต้องศึกษารายวิชาในสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต ตามองค์ประกอบดังต่อไปนี้

(๑) วิชาบังคับ ๔ รายวิชา ๑๒ หน่วยกิต คือ

๔๐๕ ๓๐๘	พฤติกรรมมนุษย์ในสังคม	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๓๐๙	ปัญหาและมาตรการทางสังคม	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๓๑๐	หลักและวิธีการสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย	๓(๓-๐-๖)
๔๐๕ ๓๑๑	หลักและวิธีการสังคมสงเคราะห์กลุ่มชน	๓(๓-๐-๖)

(๒) วิชาเลือก ๖ หน่วยกิต

ให้เลือกศึกษารายวิชาต่าง ๆ ในสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ อีกไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

๗. คำอธิบายรายวิชา

๗.๑ วิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์ ๑๐ หน่วยกิต

๔๐๕ ๓๐๑ หลักการสังคมสงเคราะห์ในพระไตรปิฎก ๒(๒-๐-๔)

(Principles of Social Work in Tipitaka)

ศึกษาแนวคิด หลักการ วิธีการ และเป้าหมายของการสังคมสงเคราะห์ตามหลักพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎก เช่น จริยา ๓ สังคหวัตถุ ๔ ฆราวาสธรรม ๔ ทิศ ๖ ราชสังคหวัตถุ ๔ พรหมวิหาร ๔ สาราณียธรรม ๖ อปริหานิยธรรม ๗ ทศพิธ-ราชธรรม ๑๐

๔๐๕ ๓๐๒ สังคมสงเคราะห์ตามแนวพุทธศาสตร์ ๒(๒-๐-๔)

(Buddhism and Social Work)

ศึกษาแนวคิด หลักการ เทคนิค และบทบาทด้านการสังคมสงเคราะห์ขององค์กรทางพระพุทธศาสนาในอดีตและปัจจุบัน

๔๐๕ ๓๐๓ พุทธธรรมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ๒(๒-๐-๔)

(Buddhadhamma and Sustainable Development)

ศึกษา แนวคิด หลักการ วิธีการและหลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา ชุมชนแบบยั่งยืนทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมืองการปกครองและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุล

๔๐๕ ๔๐๔ พระสงฆ์กับงานสังคมสงเคราะห์ ๒(๒-๐-๔)

(Sangha and Social Work)

ศึกษานโยบายในการสังคมสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ บทบาทของพระสงฆ์ในการสังคมสงเคราะห์ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เช่น การสังคมสงเคราะห์เฉพาะรายแก่เด็ก คนชรา ผู้ติดเชื้อ ผู้ด้อยโอกาสการสังคมสงเคราะห์กลุ่มชน ด้านพัฒนาจิตใจและการสังคมสงเคราะห์ชุมชน ด้านการส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ในการช่วยเหลือตนเอง

๔๐๕ ๔๐๕ การสังคมสงเคราะห์ในพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๒(๒-๐-๔)

(Social Work in Buddhism and Other Religions)

ศึกษาแนวคิด วิธีสังคมสงเคราะห์ในการดำเนินการตามหลักพุทธ คริสต์ อิสลาม และความเชื่อตามจารีต ประเพณี ท้องถิ่น

๗.๒ วิชาเฉพาะสาขา ๖๔ หน่วยกิต

ก. วิชาบังคับ ๔๖ หน่วยกิต

๔๐๕ ๓๐๖ สังคมสงเคราะห์เบื้องต้น ๓(๓-๐-๖)

(Introduction to Social Work)

ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับงานสังคมสงเคราะห์ ความหมาย ปรัชญา ขอบเขต วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบของสังคมสงเคราะห์ วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ อาสาสมัคร พัฒนาการของการ

สังคมสงเคราะห์ บทบาท หน้าที่ จรรยาบรรณ ลักษณะและขอบเขตการให้บริการ ความจำเป็นของวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ในการพัฒนาคนและการพัฒนาสังคม ให้มีการศึกษาดูงานประกอบ

๔๐๕ ๓๐๗ พลวัตพฤติกรรมมนุษย์ ๓(๓-๐-๖)

(Dynamics of Human Behavior)

ศึกษาพลวัตพฤติกรรมมนุษย์ การเจริญเติบโต และพัฒนาการมนุษย์ตั้งแต่ปฏิสนธิถึงวัยชรา พฤติกรรมปกติ และผลของพฤติกรรมปกติที่มีต่อตนเองต่อครอบครัวและสังคม

๔๐๕ ๓๐๘ พฤติกรรมมนุษย์ในสังคม ๓(๓-๐-๖)

(Human Behavior in Society)

ศึกษาวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ของสภาพแวดล้อมวัฒนธรรม กลุ่มสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความต้องการกับความคาดหวังของมนุษย์ และความต้องการของสังคม

๔๐๕ ๓๐๙ ปัญหาและมาตรการทางสังคม ๓(๓-๐-๖)

(Social Problems and Social Measures)

ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาสังคมระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับนานาชาติ ศึกษาแนวคิด หลักการและมาตรการต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ป้องกัน ฟื้นฟูและพัฒนาสังคม

๔๐๕ ๓๑๐ หลักและวิธีการสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย ๓(๓-๐-๖)

(Principles and Methods of Social Case Work)

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ วิธีการ กระบวนการทางสังคมสงเคราะห์ เทคนิค ทักษะพื้นฐานและบทบาทหน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์ในการให้บริการแก่รายบุคคลหรือ ครอบครัวที่เดือดร้อนให้สามารถช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาตนเองได้

๔๐๕ ๓๑๑ หลักและวิธีการสังคมสงเคราะห์กลุ่มชน ๓(๓-๐-๖)

(Principles and Methods of Social Group Work)

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ วิธีการ กระบวนการทางสังคมสงเคราะห์ เทคนิค ทักษะพื้นฐานและบทบาทหน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์ในการให้บริการแก่กลุ่มชนในการศึกษา ปัญหา ความต้องการ การจัดตั้งกลุ่ม การดำเนินกิจกรรมกลุ่ม การสร้างเครือข่ายที่มีพลังและยั่งยืน

๔๐๕ ๔๑๒ สังคมไทยกับการพัฒนาสังคม ๓(๓-๐-๖)

(Thai Society and Social Development)

ศึกษาลักษณะโครงสร้างของสังคมไทย แนวคิด หลักการ กระบวนการ วิธีการ และ กลไกทางสังคมในการพัฒนาสมาชิกของสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ทัศนคติ ความเชื่อ

กฎระเบียบของสังคมที่มีผลต่อการยกมาตรฐานการครองชีพ และพัฒนาสภาพแวดล้อมทางสังคมไทย

๔๐๕ ๔๑๓ หลักและวิธีการสังคมสงเคราะห์ชุมชน ๓(๓-๐-๖)

(Principles and Methods of Community Work)

(บูรพวิชา : ๔๐๕ ๓๐๗, ๔๐๕ ๓๐๘)

ศึกษาแนวทางและหลักการ กลวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในระดับชุมชน การศึกษาชุมชน การสำมะโนปัญหาชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน การจัดทำโครงการ การแสวงหาและพัฒนาทรัพยากร การกระจายทรัพยากรและบริการ การดำเนินงานโครงการ การติดตามและประเมินผล การประชาสัมพันธ์ และการเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

๔๐๕ ๔๑๔ ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมสงเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)

(Research Methodology in Social Work)

ศึกษาพัฒนาการวิจัยสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อการพัฒนาวิชาชีพ ความสำคัญ ขอบเขต จุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการ และขั้นตอนของการวิจัยทางสังคมสงเคราะห์เกี่ยวกับรายบุคคล กลุ่มชุมชน และการบริหารงาน บทบาทและหน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์ในการผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณค่าต่อท้องถิ่นและต่องานสังคมสงเคราะห์ทุกระดับ

๔๐๕ ๔๑๕ การบริหารงานสังคมสงเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)

(Social Work Administration)

ศึกษาแนวคิด วิธีการรูปแบบการบริหารงานสังคมสงเคราะห์ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน การพัฒนาบุคลากรและระบบงานการประสานงาน การเผยแพร่ และการประชาสัมพันธ์ การแก้ไขปรับปรุงหน่วยงานหรือองค์กรให้มีรูปแบบการบริการแบบครบวงจร

๔๐๕ ๔๑๖ สัมมนาสังคมสงเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)

(Seminar on Social Work)

สัมมนาปัญหาและการพัฒนางานสังคมสงเคราะห์เกี่ยวกับรายบุคคลหรือรายครอบครัว กลุ่มชน ชุมชนหรือการบริหารงาน ให้มีการศึกษาปัญหาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม แล้วนำประเด็นปัญหาพร้อมทั้งแนวทางแก้ไขเสนอต่อที่ประชุมในรูปแบบของการสัมมนา

๔๐๕ ๓๑๗ การฝึกภาคปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย ๕(๐-๑๐-๑๐)

(Field Work Practice in Case Work)

ฝึกปฏิบัติภาคสนาม ตามที่กำหนด รวมเวลาไม่น้อยกว่า ๑๓๕ ชั่วโมง ตลอดภาค การศึกษาโดยเป็นการฝึกปฏิบัติงานในหน่วยงาน องค์กรหรือในหมู่บ้าน เน้นงานสังคมสงเคราะห์ เฉพาะรายบุคคลหรือรายครอบครัว

๔๐๕ ๔๑๘ การฝึกภาคปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ชุมชน ๕(๐-๑๐-๑๐)
(Field Work Practice in Community Work)

ฝึกปฏิบัติภาคสนาม ตามที่กำหนด รวมเวลาไม่น้อยกว่า ๑๓๕ ชั่วโมง ตลอดภาคการศึกษา โดยเป็นการฝึกปฏิบัติงานในหน่วยงาน องค์กรหรือในหมู่บ้าน เน้นงานด้านชุมชน

๔๐๕ ๔๑๙ การฝึกภาคปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์เฉพาะทางพระพุทธศาสนา ๓(๐-๖-๖)
(Field Work Practice in Buddhist Social work)

ฝึกภาคปฏิบัติงานตามที่กำหนดรวมเวลาไม่น้อย ๑๓๕ ชั่วโมงด้านการเรียนรู้งานสังคมสงเคราะห์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสัมมนาอภิปรายผลเพื่อหาข้อสรุปจากการฝึกปฏิบัติงาน การจัดทำรายงานและการนำเสนอรายงานเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในงานสังคมสงเคราะห์

ข. วิชาเลือก ๑๘ หน่วยกิต

๔๐๕ ๓๒๐ การบริหารงานสวัสดิการสังคม ๓(๓-๐-๖)
(Social Welfare Administration)

(บูรพาวิชา : ๔๐๕ ๓๑๐, ๔๐๕ ๓๑๑)

ศึกษาแนวคิด หลักการ คุณค่า และวิธีการของการบริหารงานสวัสดิการสังคม เน้น การทำงานร่วมกันแบบสหศาสตร์ ที่ส่งเสริมให้บุคคล กลุ่ม องค์กร ชุมชน และมวลชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสังคมสงเคราะห์ทุกรูปแบบ

๔๐๕ ๓๒๑ พลวัตกลุ่มกับการสร้างเสริมทัศนคติ และทักษะทางสังคมสงเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)
(Group Dynamics and Social Work Attitude and Skill)

ศึกษาความหมาย รูปแบบ ลักษณะและขนาดของกลุ่มการใช้พลวัตกลุ่มในการสร้างเสริมทัศนคติและทัศนคติของนักสังคมสงเคราะห์ในการทำงานกับผู้รับบริการที่เป็นสมาชิก กลุ่มสมาชิก เครือข่ายและผู้เกี่ยวข้องกับกลุ่ม

๔๐๕ ๓๒๒ สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมสงเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)
(Statistics for Social Work Research)

ศึกษาการรวบรวมข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง การสุ่มตัวอย่าง การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรประเภทกลุ่มและประเภทจัดอันดับ การวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียวและสองทางบางชนิด การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และวิธีการนำไปประยุกต์ใช้ในการวิจัยทางสังคมสงเคราะห์

๔๐๕ ๓๒๓ การสังคมสงเคราะห์กับความเป็นธรรมในสังคม ๓(๓-๐-๖)

(Social Work and Social Justice)

ศึกษาปรัชญาและแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นธรรมในสังคม ความยุติธรรม แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ สิทธิชุมชน สิทธิเด็ก และสิทธิสตรี บัณฑิตและมาตรฐาน การเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคม การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งและเสริมสร้างความมั่นคงในสังคม ให้มีการศึกษาดูงานประกอบ

๔๐๕ ๓๒๔ ความมั่นคงทางสังคม ๓(๓-๐-๖)

(Social Security)

ศึกษาความหมาย แนวคิดและองค์ประกอบของระดับความมั่นคงทางสังคม หลักการ พัฒนาและการบริหารงานประกันสังคม งานสวัสดิการในรูปแบบการสงเคราะห์และงานบริหารสังคม บทบาทของงานสังคมสงเคราะห์ในการประกันความมั่นคงของรายได้ การรักษาพยาบาล การสร้างเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

๔๐๕ ๓๒๕ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ๓(๓-๐-๖)

(People Participation in Social Development)

ศึกษาแนวคิด หลักการ และความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคคล กลุ่ม ชุมชน และองค์กรในกระบวนการสังคมสงเคราะห์ วิธีการกระตุ้นให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม

๔๐๕ ๔๒๖ ศึกษาอิสระทางสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ๓(๐-๖-๖)

(Independent Study on Social Work)

ศึกษาค้นคว้าวิจัยภาคสนามทางสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางพระพุทธศาสนา โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา

๔๐๕ ๔๒๗ การประเมินผลทางสังคมสงเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)

(Evaluation in Social Work)

ศึกษาแนวคิด รูปแบบและวิธีการของการประเมินผล การเตรียมโครงการประเมินผลการดำเนินงานทางสังคมสงเคราะห์ การใช้ผลประเมินในการปรับปรุง วิธีการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

๔๐๕ ๔๒๘ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมกับระบบสวัสดิการ ๓(๓-๐-๖)

(Social Change and Welfare Systems)

ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสถาบันสังคม วิเคราะห์สวัสดิการที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม แนวคิดในการจัดระบบสวัสดิการสังคมในอนาคต การแสวงหา มิติใหม่ ๆ เพื่อการปรับปรุงระบบสวัสดิการสังคมของรัฐและเอกชน

๔๐๕ ๔๒๙ สถาบันสังคมกับองค์การทางสังคมสงเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)

(Social Institution and Social Work Agencies)

ศึกษาวิเคราะห์หน้าที่ของสถาบันและองค์การสังคมสงเคราะห์ทั้งของรัฐและเอกชน ใน
ฐานะที่เป็นสถาบันสังคม ซึ่งรับผิดชอบการบำรุงรักษาและพัฒนาสถาบันต่าง ๆ ในสังคมและเป็น
ตัวแทนในการแก้ไขป้องกันปัญหาและพัฒนาสังคม

๔๐๕ ๔๓๐ เทคนิคในการทำงานกับผู้ให้บริการ ๓(๓-๐-๖)

(Technique for Working with Clients)

ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ วิธีการในการทำงานกับผู้ให้บริการในระบบบริการสวัสดิการ
ต่าง ๆ การให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ แก่ผู้ให้บริการ สัมพันธภาพ การสร้างความเข้าใจ และ
การยอมรับระหว่างผู้ให้บริการกับนักสังคมสงเคราะห์

๔๐๕ ๔๓๑ การพัฒนาบุคลิกภาพนักสังคมสงเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)

(Personality Development of Social Work Officer)

ศึกษาความหมาย ลักษณะและปัญหาของบุคลิกภาพ วิธีการพัฒนาและปรับเปลี่ยน
บุคลิกภาพการครองคน ครองงาน ครองใจผู้อื่นเพื่อสัมฤทธิ์ผลที่ดีในงานสังคมสงเคราะห์โดยการ
ยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางปฏิบัติ

๔๐๕ ๔๓๒ กระบวนการพิทักษ์สิทธิ ๓(๓-๐-๖)

(Process of Rights Protection)

ศึกษาความหมาย รูปแบบ วิธีการ ขั้นตอนการพิทักษ์สิทธิของเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ
และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ปัญหาทางกฎหมายปัญหาข้อเท็จจริงและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการ
พิทักษ์สิทธิ

๔๐๕ ๔๓๓ การใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนางานสังคมสงเคราะห์ ๒(๒-๐-๔)

(Information System for Social Development)

ศึกษาความหมาย ประเภท ลักษณะและวิธีการนำข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
มาใช้ในการเสาะแสวงหา การวิเคราะห์ การรวบรวม การสรุปอย่างเป็นระบบ การนำข้อมูล
ที่เป็นองค์ความรู้จากการศึกษาวิจัยสังคมสงเคราะห์เสนอต่อหน่วยงานหรือเพื่อเผยแพร่
ประชาสัมพันธ์ต่อมวลชน

๔๐๕ ๔๓๔ กลุ่มเสี่ยงในงานสังคมสงเคราะห์ ๓(๓-๐-๖)

(Risk Groups in Social Work)

ศึกษาความหมาย ประเภท ปัญหาและแนวโน้มในอนาคตของกลุ่มเสี่ยง แนวทางและ
วิธีการดำเนินการป้องกันและการแก้ไขปัญหาโดยใช้วิธีการและกระบวนการทางสังคมสงเคราะห์

๔๐๕ ๓๓๕ ประชากรกับการวางแผนครอบครัว ๓(๓-๐-๖)

(Population and Family Planning)

ศึกษาปัญหาประชากรที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยทั้งในระดับบุคคล ครอบครัวและสังคม การวางแผนประชากรเพื่อพัฒนาประเทศ การใช้ข้อมูลทางประชากรเพื่อการวางแผนพัฒนาบุคคล ครอบครัวและชุมชน บทบาทของงานสังคมสงเคราะห์ในการวางแผนครอบครัวเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรให้ดีขึ้น

๔๐๕ ๓๓๖ ชีวิตกับการครองเรือน ๓(๓-๐-๖)

(Life and Household)

ศึกษาความรู้ทางสรีรวิทยาและสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ความต้องการของมนุษย์ในวัยต่าง ๆ ลักษณะและสาเหตุของความผิดปกติทางเพศ การเกิด การตั้งครรรภ์ ความสัมพันธ์ก่อนการสมรส ปัญหาในการครองเรือน การหย่าร้างและการเลี้ยงบุตร

๔๐๕ ๓๓๗ สวัสดิการครอบครัวและเด็ก ๓(๓-๐-๖)

(Family and Child Welfare)

ศึกษาสถาบันครอบครัวและสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อสวัสดิภาพครอบครัว เด็กและเยาวชน หลักการ แนวคิด และวิธีดำเนินงานในการพัฒนาสวัสดิการครอบครัว เด็กและเยาวชน

๔๐๕ ๓๓๘ การศึกษากับการพัฒนาสังคม ๓(๓-๐-๖)

(Education and Social Development)

ศึกษาปรัชญา แนวคิด นโยบายและระบบทางการศึกษาในฐานะเป็นมรรควิธีในการพัฒนาสังคมในทุก ๆ ด้าน ปัจจัยและสภาวะแวดล้อมทางสังคมที่มีผลกระทบต่อการศึกษา ทั้งในและนอกระบบ

๔๐๕ ๔๓๙ การป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ๓(๓-๐-๖)

(Prevention of Crime and Treatment of Offenders)

ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรม รูปแบบ และกระบวนการในการป้องกันอาชญากรรม หลักการและวิธีการทางสังคมสงเคราะห์ในการป้องกัน แก้ไข บำบัด ฟื้นฟูผู้กระทำผิด

๔๐๕ ๔๔๐ การสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา ๓(๓-๐-๖)

(Social Work in Education)

ศึกษาความหมาย ขอบเขต พัฒนาการ กระบวนการ วิธีการ และการบริการของงานสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา การนำแนวคิดและวิธีการทางสังคมสงเคราะห์มาประยุกต์ใช้ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการศึกษาของเด็กนักเรียนนักศึกษาที่มีปัญหา บทบาทและหน้าที่ ของนักสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา

๔๐๕ ๔๔๑ การสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์

๓(๓-๐-๖)

(Medical Social Work)

ศึกษาความหมาย ขอบเขต และพัฒนาการของงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ การนำแนวคิด ทฤษฎีและวิธีการทางสังคมสงเคราะห์ไปใช้ในการแพทย์และการสาธารณสุข บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์

๔๐๕ ๔๔๒ การสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ฝ่ายจิต

๓(๓-๐-๖)

(Psychiatric Social Work)

ศึกษาความหมาย ขอบเขต และพัฒนาการของงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ ฝ่ายจิต การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางสังคมที่มีผลต่อพยาธิสภาพทางจิตและความสำคัญทางสังคมของพฤติกรรมปกติ และบทบาทและหน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ฝ่ายจิต

๔๐๕ ๔๔๓ การสังคมสงเคราะห์ในอุตสาหกรรมและสวัสดิการแรงงาน

๓(๓-๐-๖)

(Industrial Social Work and Labour Welfare)

ศึกษาปัญหาสังคมซึ่งเกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรม พัฒนาการของการสังคมสงเคราะห์ในอุตสาหกรรมและสวัสดิการแรงงาน การนำทฤษฎีทางสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการแรงงานมาประยุกต์ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม หน้าที่และความรับผิดชอบของลูกจ้าง นายจ้าง และรัฐบาลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงาน

๔๐๕ ๔๔๔ การสังคมสงเคราะห์กับกระบวนการยุติธรรม

๓(๓-๐-๖)

(Social Work and Criminal Justice)

ศึกษาปัญหาอาชญากรรม ปรัชญาการลงโทษผู้กระทำผิด วิเคราะห์นโยบายการลงโทษ การวางแผนของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม และประเมินมาตรการการลงโทษผู้กระทำผิด ให้มีการศึกษาดูงานประกอบการบรรยาย

๔๐๕ ๔๔๕ การสังคมสงเคราะห์กับมานุษยวิทยาทางสังคม

๓(๓-๐-๖)

(Social Work and Social Anthropology)

ศึกษาปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีมานุษยวิทยาทางสังคมเน้นทางด้านวัฒนธรรมการตั้งถิ่นฐาน วิถีชีวิต ความเชื่อ การปกครอง การช่วยเหลือกันที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ หรือชนเผ่าของตนเอง การประยุกต์ความรู้ด้านมานุษยวิทยาทางสังคมมาให้งานสังคมสงเคราะห์ได้อย่างเหมาะสมและบังเกิดผลดี

๔๐๕ ๔๔๖ การสังคมสงเคราะห์สำหรับผู้ด้อยโอกาสในสังคม

๒(๒-๐-๔)

(Social Work for the Socially Handicapped)

ศึกษาความหมายและธรรมชาติของผู้ด้อยโอกาสในสังคม ผลกระทบจากสภาพความเป็นอยู่ ประเพณี วัฒนธรรม ทศนคติของชุมชนต่อกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม นโยบายของรัฐเกี่ยวกับผู้ด้อยโอกาส ลักษณะงานและบทบาทหน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์ในการทำงานกับผู้ด้อยโอกาสกลุ่มต่าง ๆ ให้มีการศึกษาดูงานในหน่วยงานที่ให้บริการสำหรับผู้ด้อยโอกาสกลุ่มต่าง ๆ

๔๐๕ ๔๔๗ ปัญหาแรงงานและมาตรการทางกฎหมาย

๓(๓-๐-๖)

(Labour Problems and Legal Measures)

ศึกษาแรงงานในฐานะที่เป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาแรงงานในระดับกว้างและในระดับที่เกี่ยวข้องกับคนงานและครอบครัว กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการแรงงานและความมั่นคงปลอดภัยของคนงาน มาตรการในการป้องกันแก้ไขปัญหาแรงงาน เน้นสภาพและปัญหาของประเทศไทย

๔๐๕ ๔๔๘ การสังคมสงเคราะห์กับผู้ประสบปัญหาวิกฤต

๓(๓-๐-๖)

(Crisis Intervention in Social Work)

ศึกษาความหมาย สภาพของผู้ประสบปัญหาวิกฤต แนวคิดและวิธีการในการป้องกันแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูและพัฒนาด้านร่างกายจิตใจของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ประสบปัญหาตามกระบวนการสังคมสงเคราะห์ การระดมทุนเพื่อจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาวิกฤตการกระจายอำนาจ การสังคมสงเคราะห์ในระดับท้องถิ่นและระดับชุมชน การติดตามประเมินผลและการรายงานผล

